

STUDENTEN-WEEKBLAD.

Redacteuren: G. J. van den Broek, M. H. Damme Jr.,
G. D. Jordens, J. F. Ligtenberg, S. H. Stoffel.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f 3,50, bij vooruitbetaling f 3, per jaar.
De jaargang loopt van 1 October tot 30 September.
De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

UITGEVER:
J. WALTMAN Jr.
DELFT.

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen.
Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

De Uitbreiding der „Societeit Phoenix”.

II.

In dit tweede artikel zou ik u mededeelen hoe de finantiën der Societeit op het oogenblik zijn. Voor degenen onder u, wier belangstelling in de zaken der Societeit Phoenix zoover gaan dat zij wel eens het verificatie-verslag of de begroting inzien (helaas het zijn er weinigen), vertel ik waarschijnlijk bekende dingen daar veel van het volgende meermalen te lezen is geweest o. a. nu zeer onlangs in het verslag der finantieële commissie. Evenwel eene herhaling is dikwijls nog zoo kwaad niet en wanneer ook deze herhaling zou kunnen meewerken tot een levendiger belangstelling der leden in de Societeit dan sla ik als het ware twee vliegen in één klap. Dubbel jammer is dit gebrek aan belangstelling, recht zetten waar het zich uit in het niet bezoeken der kroegvergaderingen, dikwijls is daar niet het vereischte aantal leden aanwezig en moet het bestuur zelf besluiten uitvoeren terwijl de sanctie der voltallige Vergadering dan pas later kan volgen. Vooral in de eerstvolgende vergaderingen is een zeer talrijke opkomst noodzakelijk, dáár moeten besluiten genomen, waarvan veel zal afhangen voor de toekomst.

Na deze kleine uitwijding die de lezer mij zal willen vergeven (immers waar het hart vol van is enz.) wil ik trachten U in het kort een kijk te geven op de finantiën.

Zooals U bekend zal zijn werd in 1877 eene annuïteitsleening groot f 55.000 rentende 4% gesloten om daarvoor een geheel nieuw gebouw te zetten. Reeds vroeger was daartoe het plan gevormd, eene bouwcommissie bestond reeds toen 15 Februari 1876 het oude gebouw afbrandde en een nieuw gebouw een absolute noodzakelijkheid werd.

In November 1877 werd het tegenwoordige gebouw geopend.

Volgens het plan der leening moest jaarlijks ongeveer f 3000,— betaald aan rente en aflossing, de rente werd steeds minder en de aflossing telkens grooter. Van het recht om jaarlijks meer af te lossen is om verschillende redenen nooit gebruik gemaakt; gebrek aan geld is evenwel de reden niet geweest. Wel werd getracht eigen aandeelen aan te koopen, maar dit gelukte slechts ten deele, op het oogenblik bv. heeft de Societeit 31 eigen aandeelen. De rest der overgespaarde gelden ligt à deposito bij eenen bankier behalve 18 aandeelen N. W. S. 2½% welke tegenwoordig ongeveer 76% staan, zoodat op het oogenblik de direkt te realiseeren bezittingen der Societeit bedragen:

Deposito f 13,000,—
18 aandeelen N. W. S. „ 13,680,—
31 eigen aandeelen. „ 3100,—

dus samen ongeveer f 30,000,— waartegenover staat een nog niet gedelgde schuld van f 25,800,—

Gaan wij na, dat in 25 jaren tijds dus is afgelost eene leening van f 55,000, terwijl de Societeit bovendien nog bijdragen van f 2000,— en f 3000,— heeft gegeven bij de verschillende lustra van het D. S. C., eene dure plafondversiering van ± f 8000,— (in 1893) heeft laten aanbrengen, en nu onlangs een stuk grond voor f 7500,— heeft aangekocht, dan mag de toestand der Societeit toch zeker bloeiend genoemd worden vooral als wij nog in aanmerking nemen

dat de gezamenlijke leden en oud-leden eene schuld van ongeveer f 30,000 hebben uitstaan.

Mogen we nu echter er op rekenen dat de eerstvolgende 25 jaren de zaken even voorspoedig zullen gaan, zoodat eene nieuwe uit te schrijven leening zonder eenig bezwaar voor komende geslachten kan worden aangegaan? Dit te onderzoeken is de voornaamste taak der finantieële commissie geweest. Zij heeft daartoe de boeken der laatste 5 jaren nagegaan en daaruit het volgende staatje van Uitgaven getrokken.

	1895	1896	1897	1898	1899
Uitgaven v/d consumptie	35053,60	32888,76	31266,75	34474,07	35471,15
Onderhoud gebouwen	14933,95*	7159,10	5340,62	10073,69	10420,08
Servetgoed en aardewerk	—	1796,74	1501,53	1943,65	1670,62
Meubilair	—	1168,40	1066,10	—	1518,60
Biljarts	—	431,80	758,75	—	—
Verwarming en verlichting	—	2088,60	1897,30	1818,11	—
Belasting en assurantie	2293,98	1794,42	2424,42	2375,27	2415,80
Tractement enz. bedienden	7259,93	7076,57	6637,—	7128,96	7900,09
Dienst der leening	3000,—	3020,—	3061,48	3000,—	3000,—
Oninbaar ½%	297,—	294,—	267,—	280,—	294,—
	62838,46	57718,40	54220,96	61093,75	62690,35

De netto winsteijfers in de 5 laatste jaren bedroegen:

1895	f 6379,46
1896	9429,81
1897	6908,07
1898	4585,53
1899	6458,55

Totaal f 33761,43

dat is dus gemiddeld ongeveer f 6700,— per jaar.

De commissie concludeerde dat de finantieële toestand zeer gunstig is te noemen. Zij zeide:

*) Hieronder begrepen de kosten der volgende 4 hoofden.

†) Hieronder ook begrepen een gift van f 3000 in de feestkas van het D. S. C. bij het 50-jarig bestaan daarvan.

„Deze uitbreiding zal met belangrijke bedragen doen toenemen de posten voor onderhoud gebouwen, meubilair, verwarming en verlichting, belasting en assurantie en tractementen enz. der bedienden, terwijl verder zoolang de oude leening niet is afgelost (tot 1910) eene aflossing en rente voor de nieuwe leening een belangrijk extra bedrag zal vragen. Al deze verhoogingen meent zij evenwel te kunnen dekken door de winsten, als het gemiddelde der laatste 5 jaren zich herhaalt.”

En nu bestaat er geen reden waarom dit gemiddelde zich niet zou herhalen. Het leden-aantal is zoo zeer toenemende, dat al wordt het verteringsbedrag per hoofd minder (wat der commissie echter niet duidelijk is gebleken) het totaal winsteijfer toch behouden blijft. Een eenigszins vluchtige beschouwing van de boeken der eerste maanden van 1900 leerde verder dat de tariefsverlaging eer een voordeel dan een nadeel in de exploitatie heeft gebracht.

De eigenlijke verbouwing schijnt f 36,000 te zullen kosten. Rekent men voor nieuw meubilair en noodige verbeteringen en vernieuwingen van het oude gebouw en onvoorziene uitgaven f 14,000 er bij dan zal zoowat f 50,000 betaald moeten worden. In de eerste plaats zal hiervoor f 20,000 gebruikt kunnen worden van het saldo, zoodat eene nieuwe leening van f 30,000 zal moeten worden aangegaan, dit is ruim berekend en zeker niet te weinig. Veel beter is het dat blijkt dat er te veel is geleend dan te weinig, immers dit te veel kan direct weer worden afgelost. Waarschijnlijk zal de nieuwe leening gesloten worden op voorwaarde dat tot 1911 weinig wordt uitgeloot maar dan na 1911 ook flinke bedragen.

Naar het bestuur mij mededeelt zal reeds voor de Kerstvacantie een prospectus worden rondgezonden voor de nieuwe leening.

Komt leden, aan het werk. 300 aandeelen moeten geplaatst worden.

H. P. G. DEN TEX.

Een blijk van belangstelling van een oud-lid, dat wij zeer mogen waardeeren is het feit, dat de hoofdredacteur van „de Ingenieur” een gedeelte van mijn eerste artikeltje overnam.

Revolutie.

Slechts zij, die het proletarisch sentiment hebben, echt en onvermengd; slechts zij, die de hitte der verbittering in zich voelen... slechts die zijn in onze gelederen eene aanwinst.

Th. v. D. W.

Er wordt hoog spel gespeeld! want niet alleen, dat in het Oosten, voor men het weet, een vernielende worsteling kan aanvangen die duizende levens en millioenen schats zal vergen, doch ook in het Westen zelf zullen onder de volkeren de lijdende klassen, de arbeiders het niet langer dulden, dat het internationaal kapitalisme zijn bloedige winsttriumfen vieren gaat met vertrapping van de eerste eischen van beschaving en recht.

Het Volk, 4 Oct.

De roemrijke overleveringen der Fransche omwenteling.

H. ROLAND HOLST.

Men koos de zeer wijze partij geen bloed nutteloos te laten vloeien, dat men voor grootscher dingen heeft over te hebben.

Het Volk, 10 Oct.

Allons, enfants de la patrie
Le jour de sang est arrivé.

Ik zie Europa over veertig jaar. Het proletarirat heeft zich verlost.

In verblindings zijn de regeerders voortgehouden. Zij hebben — o, de huichelaars, de trouweloozen — wel mooie woorden gebruikt, redevoeringen gehouden, om te betoogen dat zij het welzijn van het volk ter harte hadden; zij hebben arbeidswetten gemaakt, liefdadige instellingen opgericht. En toch in verblindings zijn zij voortgehouden — de valschen — steeds dieper dalend langs de dwaalwegen van kapitalisme, militarisme, woester voortjagend naar den

afgrond — tot eindelijk de val is gekomen, de ineensstorting van heel 't maatschappelijk stelsel.

En nu: herleefd zijn weer de dagen van roem. Leiders der bewusten zijn verzezen. Het is, alsof opgestaan zijn de mannen, die het ancien régime hebben omgeworpen: enthousiaste Camille Desmoulins, Marat, Danton, en bovenal deugdzame onomkoopbare Robespierre. Vrij, verlost van kapitalisme en kapitalisten, is de wereld — eene nieuwe wereld, waarin de arbeiders niet meer worden vertrapt, verguisd bij millioenen. Vrij, verlost, verrijst de wereld op de puinhoopen van het verrotte oude. Omvergestort door het opgestane proletariaat is alles neergeworpen, wat slecht was, kapitalistisch, egoïstisch....

Maar wonderlijk, wonderlijk: het visioen, dat voor mij oprijst, het visioen van revolutie schittert in roode kleuren van vuur en bloed. De kapitalisten zijn vernietigd om het kapitalisme te vernietigen. Het nieuwe is gekomen onder de angstkreten van stervenden, onder het gedonder van kanonnen, in den strijd van broeder tegen broeder. En ik zie meer jammer dan geluk.

Wonderlijk, wonderlijk: zoo velen der doodvonnissen, door Robespierre geteekend, „voor 't heil van het algemeen”, waren gericht tegen hen, die hem in den weg stonden....

Naar zoo 'n tijd, naar revolutie leidt de hitte der verbittering, naar doodslag en ellende de haat van man tegen man.

De Fransche Revolutie noemt een socialist roemrijk — de Fransche Revolutie was een tijd van verwarring, van bloed, een tijd van geestdrift voor enkelen, van ongeluk voor velen; eene poging om het slechte te verwijderen, de oorzaak, dat in de ontstaande reactie meer slechts dan ooit te voorschijn kwam. Zij schafte de absolute monarchie af; en in plaats daarvan kwam eene even absolute regeering van eerzuchtigen, van een Robespierre, die zijn medestrijder Camille Desmoulins naar de guillotine zendt — is dat roemrijk?

En naar zoo 'n tijd, naar anarchie of willekeurige regeering, leidt gij, de vijanden van anarchie en willekeur, het naïeve, onbewuste volk — gij, de socialisten, die den klassenstrijd op den voorgrond zet. Waarlijk, wanneer slechts zij, die komen met verbittering, eene aanwinst zijn voor uwe gelederen, dan zijn deze verachtelijk, diep verachtelijk.

„Zachte heelmeesters maken stinkende wonden”, zegt gij. Maar een geneesheer, die bezielde is met haat tegen zijn patiënt, zal zeker geen goed doen — en de kapitalisten zijn uwe patiënten, die gij genezen moet van hun egoïsme.

Niet verbittering is het, maar juist zachtheid, wat verbetering tot stand brengt; niet revolutie, maar evolutie. Gewelddadige omwentelingen hebben zelden veel goeds verricht; al het geluk aanbrengeende, dat ooit is ontstaan in deze wereld, is langzaam, geleidelijk gekomen. Er was meer vrijheid in Engeland dan in Frankrijk in de eerste helft van deze eeuw — omdat Engeland de dagen van 1789 anders had doorgebracht.

Liefde is machtiger dan haat.

Roy.

Zalig zijn de blinden.

Het is nog niet zoo heel lang geleden dat iemand, van democratische smetten geheel vrij, mij opmerkte: jullie socialisten hebben 't altijd over die tegenstellingen, 't is waar, er is wel iets in de wereld wat niet deugt, maar van die groote ellenden heb ik nog nooit iets gezien.

Voor een zeer gering deel is het werkelijk waar, dat niet veelvuldig aan de oppervlakte van onze dagelijksche waarneming verschijnt de felste kommer die neerzinkt in de bezitloze voortbrengers door ons tegenwoordig stelsel van productie: Een Rotterdamsch gemeenteraadslid vond dat de arbeiders als ze (Zondags) wandelden er knap en verzorgd uitzagen. Ook worden wij groot in een omgeving van sjouwen en zwoegen en slavendiensten, waarom het vaak niet opvalt dat het beroepsplunje toch wel wat erg schorum zou worden als het ons ter verwisseling werd aangeboden; en de vergelijking der beroeps-kaakkleur in massa bedrijven met de welgedane blozing des goeiden burgerdoms ligt niet direct voor de hand.

Doch er is een sprekender oorzaak voor de blindheid, waarmee niet enkel de spreker van hierboven schijnt geslagen te zijn.

Wie zou z'n bezit willen missen? En wie is er die de tevredenheid (wáarop gebaseerd dan ook) niet eert als een deugd? — Een boek op te slaan over sociale geschiedenis, na te speuren hoe het kapitalisme geboren werd, hoe het groeide en waardoor, en zuiver voor zich te zetten wat de prijs is geweest waarmee het hoogtij der groot-industrie is betaald, — zou wel eens tornen kunnen aan den eenvoudigen vrede.

Doch ook het gebruiken van z'n eigen oogen, alledag, maar dan ook goed en met zooveel onbevangenheid als een moedig en eerlijk oogenblik toelaat, zou fataal kunnen zijn voor de rust des gemoeds, het helder-zien van één oogenblik zou kunnen geven een schok, welks trillingen niet meer zouden zijn te dempen, ook niet door een zalvend woord uit het boek van laat-maar-waaien.

Hebt gij den vrede lief, wees blind.

Maar zoo'n enkelen keer komt er toch een daad van een verdwaasde die hooger stond dan zij in sentiment, maar in dezelfde laagte als zij in doorzicht; de uitbarsting van zoo'n sentiment in heeten haat is dan een licht zoo fel dat de blinden iets zien, een moment, en meer nog gaan vermoeden. Kwamen dan hunne vaders, familie en voorlichters niet om met een kabaal van geweld en met een ander sentiment, van wreede hardvochtigheid, hunne gedachten te verstrooien — 't zou mogelijk zijn dat meerderen de oogen geopend bleven Toch zal ik Bresci niet verdedigen.

Maar een enkelen keer komt er toch een daad van een verdwaasde; van een die zijn leer eerlijk belijdt, die christen wil zijn, en de kloof tusschen die leer en de practijk die hem door de moderne maatschappij wordt opgedrongen, niet te overbruggen weet, en z'n practijk verlaat om niet langer te zondigen. Er wordt niet gedacht over wat er in de ziel van zoo een gehuild, geworsteld en gescheurd heeft, voor hij tot zijn daad kon komen. Toch zal ik het nimmer goedkeuren dat iemand door de Bergrede wijkt uit de maatschappij, want studie en rangschikking der wilde gedachten, zouden aan dat sentiment een schoonere ontplooiing hebben kunnen waarborgen: de liefde zou rijker zijn aan vruchten.

Voor die iets van de toestanden der arbeiders vóór onze jeugd weten, zal het overbodig zijn te wijzen op den crisis die de proletariërs eens met onbegrijpelijke lankmoedigheid doorstonden. Voor anderen zij dit gememoreerd; maar ik voeg er aan toe dat de voorboden eener nieuwe crisis onheilspellend genoeg zich vertoonen; 'tis nu nog noodig daarvoor statistieken te raadplegen — helaas zal het minder noodig worden, en dagelijks minder. Die vraag van hierboven zal mij niet lang meer gesteld worden, want die in hun burgeromgeving, waar men aan „liefdewerken” doet niet leerden en die niet leerden van wat hun eigen klasse in stumperig, onklaar sentiment exposeerde in de collectie hongerlooien der Haagsche Vrouwen-tentoonstelling, die zullen 't hooren krijschen om hun ooren en zien in niet te verhinderen nabijheid.

Maar hebt gij den vrede lief, wees blind; wees blind zoo lang mogelijk. Houdt u ver van de arbeiders, uit hun sfeer, die sfeer is de kanker van uwen vrede, de vijand van uwe rust, de onrust voor uw geweten.

De arbeiders zouden u vertellen dat men hen dreigt met den doodhonger wanneer zij een hoterham meer eischen.

Die arbeiders zouden u vertellen van het hiernamaals van hun zwoegen: het Armhuis; vertellen van hunne broeders die wonen in een varkenshok.

„In de Friesche gemeente Franekeradeel hebben een paar oppassende oudjes een varkenshok tot woning. De man sukkelte sedert langer tijd en de vrouw beijvert zich nog om in hun beider onderhoud te voorzien.” (Standaard.)

TH. V. D. W.

Landnationalisatie.

VI.

GROND EN KAPITAAL.

We willen nu nagaan de werking van het grondbezit op datgene dat, met grond en arbeid voor de productie noodig is, — nl. het kapitaal. Zal kapitaal voor de productie noodig zijn, dan moeten we er dus onder verstaan productiemiddelen — dus gereedschappen, machines, verbeteringen op grond enz. allen dingen, die door de menschen gemaakt

zijn, en die onvermijdelijk binnen betrekkelijk korten tijd door slijting en bederf zullen te gronde gaan.

Daarnaast echter staat iets anders, dat ook wel eens kapitaal genoemd wordt, maar dat nooit iets in de productie heeft bijgedragen, noch zal bijdragen. Ik bedoel het valsche kapitaal — de schuldvorderingen — de hypotheeken, effecten, wissels enz. die veel meer bedragen dan de waarde, ver- tegenwoordigd door het echte kapitaal.

Dat valsche kapitaal nu, bestaat niet alleen eeuwig door — maar brengt uit zich zelf, zonder dat er iets mee gedaan wordt, dat die vermeerdering zou wettigen, steeds rente op. We hebben hier dus een merkwaardige tegenstelling met het echte kapitaal, dat, om rente op te brengen, wel degelijk arbeid vereischt, en dat bovendien verdwijnt. Nu is het duidelijk, dat van dat echte kapitaal nu ook geëischt wordt, dat het de gewone rente opbrengt plus een belooning voor den arbeid, die ermee verricht wordt — immers, blijft die rente uit, dan kan de eigenaar altijd zijn echt-tegen valsche kapitaal vernieuwen, dat die rente zeker zal opleveren.

Als er nu bezitters van valsche kapitaal zijn, die jaarlijksch van hun rente „besparen”, d. w. z. meer valsche kapitaal krijgen, dan moet dat valsche kapitaal in meetkundige reeks, nl. rente op rente, aangroeien — een aangroeiing die het tribuut vermeerdert, die de producenten aan de schuldeischers hebben te betalen. En dit is het geval — jaarlijksch wordt 6000-miljoen gulden bespaard door de groot-kapitalen — welk geld dus niet voor productie-middelen of producten, maar voor nieuwe tribuut-rechten wordt besteed. Het is duidelijk, dat tegen dien steeds aangroeiende stroom van schuld de arbeid niet kan oproeien — alle werkers sloven zich uit, om in de eerste plaats de rente van hun schuld aan de kapitalisten te betalen — en dit moeten zij doen in echt kapitaal — maar de kapitalisten verkiezen het echte kapitaal niet — zij leenen het liever weer aan den staat uit, of koopen er grond voor, of hypotheeken voor — waardoor dus de schuld van den arbeid vermeerdert. De werkers zelf, zouden niets liever doen, dan de producten koopen, maar zij moeten eerst hun rente aan het kapitaal betalen — en daardoor blijft hen niets meer dan het noodzakelijk levensonderhoud over. Hierdoor ontstaat „overproductie” naast de grootste behoefte aan de producten, en dit is de onvermijdelijke oorzaak van de „malaise”.

Die rente nu is iets zeer zonderlings, en voor een gezond denkend mensch, iets zeer onrechtvaardigs. — Wij zijn evenwel zoo in de idee van rente opgegroeid, dat wij het kapitaal geheel gaan beoordeelen naar de rente, die het opbrengt — de rente beschouwen nu als iets, onafscheide- lijk van het kapitaal.

Toch is en blijft het vreemd, dat een papier, dat in mijn brandkast ligt, alleen door het feit, dat een zekere tijd is verlopen, geld tot zich trekt. De gewone rechtvaardiging van de rente luidt, dat zij de vergoeding is voor een dienst, door den kapitalist aan den arbeid bewezen — en Bastiat haalt hiertoe het volgende voorbeeld aan: Jan heeft een schaaaf, en leent dien aan Willem, die er geen heeft, en die nu, in plaats 1 plank met een stuk glas, 10 planken met de schaaaf kan glad maken. Nu is het billijk, dat de laatste niet alleen de schaaaf onderhoudt, maar bovendien een zeker aantal planken per jaar aan Jan als rente uit- betaalt, als belooning voor het niet in eigen gebruik nemen van de schaaaf. Dit zou ook het geval zijn, als het maken van schaven een monopolie was, dat Jan alleen bezat — maar kan ieder zooveel schaven maken, als hij wil, dan zal Jan blij zijn, als hij de schaven, die hij zelf niet ge- bruikt, aan Willem kan leenen, onder voorwaarde dat hij ze onderhoudt, want dan zal de concurrentie onder de aanbidders van schaven den huurprijs tot minimum terug- brengen, want er zullen altijd schaven-eigenaars zijn, die met hun voorraad blijven zitten, en die dan zullen moeten laten bederven en liever dan dit te doen, zullen zij op voorwaarde van onderhoud, die schaven aan anderen uitleenen.

De kapitaal-rente kan dan alleen berusten op kapitaal- monopolie en dit is ook het geval.

Een ieder zal inzien, dat het kapitaal rente zal opbrengen, zoolang het verbruikbaar is tegen grond, die wel een mono- polie is, en waarvan de rente steeds zooveel bedraagt, als de totale opbrengst, verminderd met het levensonderhoud van den pachter.

Niemand kan dus onder deze omstandigheden kapitaal ter leen krijgen, als hij niet minstens even goede voor- waarden aanbiedt als de pachter, en als hij niet bovendien

een risico-premie betaalt, die afhangt van het meer of minder gevaarlijke van de belegging. Ook de staat heeft dit moeten doen — en daardoor is een andere absoluut veilige geldbelegging ontstaan — nl. de staatseffecten — want de houder van zoo'n effect kan de geheele staatsmacht gebruiken, om zijne rente van de belasting-betalers te krijgen.

Maar als die absoluut veilige beleggingen er nu eens niet waren — als men voor zijn kapitaal nu eens geen grond, noch een aandeel in een werkelijk monopolie kan koopen — dan zou de rente moeten verdwijnen. Dan zou al het kapitaal, dat tot nu toe daarin belegd was, een andere belegging zoeken, en die belegging zou moeten zijn of in productieve ondernemingen, dus in echt kapitaal, of in staats-effecten, die evenwel beperkt zijn. Er zou dus veel meer kapitaal beschikbaar komen voor den arbeid, en dat wel tegen eene rente, die steeds lager moet worden, naarmate de rente van de staats-effecten door conversies lager wordt. We krijgen dan het geval, dat het eigendom der schaven geen monopolie is — iedere kapitalist zal tegen den anderen concurreeren, zoodat de arbeid steeds voordeelijker kapitaal kan krijgen. En als de arbeid vrij over kapitaal (zij het dan ook eerst geleend), kan beschikken, zonder daarvoor enorme schattingen te betalen, dan heeft zij het heft in handen, — dan is er geen sprake meer van het monopolie van het kapitaal, maar van het monopolie van den arbeid — dan heeft niet meer de arbeid het kapitaal noodig, maar het kapitaal heeft, al was het alleen voor zijn instandhouding, den arbeid noodig. Dan moet langzamerhand het valsche kapitaal verdwijnen, omdat de eigenaars het verbruiken, en het echte kapitaal daardoor een reusachtige uitbreiding ondergaan. Dan zou geen ondernemer méér krijgen, dan hij verdiende, omdat de arbeiders, toegang hebbende tot grond en kapitaal, in combinatie tegen iederen ondernemer zouden kunnen concurreeren, en alleen de persoonlijke verdiensten van den ondernemer, als organisator, of als technicus zouden oorzaak zijn, dat hij meer loon zou kunnen verdienen, dan de arbeider. Dan zouden werkelijk allen in de gelegenheid gesteld worden, om loon naar werken te ontvangen, en dit zou slechts een prikkel zijn voor de vooruitgang. De concurrentie zou dan niet meer zijn een worsteling, waarbij wie verliest ondergaat, maar zij zou slechts worden een wedloop voor degenen, die eraan deel willen nemen, en die zou leiden tot steeds vergrootte productie. Dan zou het persoonlijk bezit, dat voorloopig voor den vooruitgang onmisbaar is, gehandhaafd kunnen blijven — dan zou de staat eigen inkomsten hebben, uit eigendommen, die haar, en haar alleen toekomen, en zij zou niet door belastingen behoeven in te grijpen, in het eigendomsrecht.

Ik heb in het voorgaande niet pogen te geven de uiteenzetting van een stelsel. Mijn bedoeling is geweest — te wijzen op het overgrootte belang van het grondvraagstuk en aan te toonen, dat het wel waard is, nader bestudeerd te worden.

S. H. STOFFEL.

Aan den heer Fr. Beukers.

Prijzenswaardig vond ik het, dat U het plotseling noodig oordeelde om op te treden als een verwoede kampvechter om het Socialisme voor goed in den grond te boren. Prijzenswaardig omdat zulke aandoeningen bij Katholieken meestal geen neiging vertoonen om, ten behoeve van het algemeen welzijn, uit het kokende gemoed te borvelen en aan verdelging ten prooi te geven; degenen, die „tevreden arbeiders opruien tegen het door God gesteld gezag”.

Jammer is het, dat U zich niet verschanste achter goedgekozen argumenten doch Uw haat zocht te koelen in een misselijke scheldpartij. Ofschoon een geloofsgenoot van U, acht ik me verplicht U in dit blad mijn ongenoegen te betuigen over Uwe wijze van optreden, uit vrees dat men Uw gebazel als een uiting van algemeen katholieke gevoelens mocht beschouwen.

Ten slotte een raad.

U schrijft dat U geen polemiek wilt beginnen. Dit is misschien alleen, omdat U van Socialisme niets weet. Dat U in zoo 'n geval Uw tegenstanders er ook nog van beschuldigt, dat zij een Katholiek in een openbaar debat willen lokken, alleen om hem uit te schelden en belachelijk te maken, is zeer onridderlijk. Gaat U eens een keertje

naar een Soc. Democr. Vergadering toe. Ik ben er van overtuigd, dat U daar en kennis van Soc. Democratie zoudt opdoen en dat U zoudt leeren, hoe men op een nobeler manier tegen zijn politieke tegenstanders optreedt.

E. L.

Waarde Redactie!

Hierbij breng ik het volgende onder uwe aandacht.

Aan FRITS BEUKERS!

Aanvankelijk wilde ik op uw stuk niet reageeren, maar het wegruimen van eventuele dwaalbegrippen omtrent ons willen als Katholieken noopte mij u met het volgende antwoord te vereeren.

Waar u begint met te zeggen, dat u in het Studenten Weekblad van 1 November weer eenige heerlijke artikelen van S. D. mocht smaken en dadelijk daarop beweerd, dat zij tegen de katholieken voortdurend spottend optraden, behoorde u zich in ieder geval te wachten om uw betoog tegen hun te beginnen met spottend want uw heele schetterstuk dient om te bevestigen, dat u die artikelen niet genoten hebt, maar het tegendeel.

Het begin had dan ook reeds tengevolge dat ik aan uw belofte ze aan de kaak te stellen weinig hechtte, hoewel ik u van harte succes toewenschte.

Dan zegt u, dat de toon in het Weekblad te onhebbelijk is, zonder te motiveeren. Maar aangenomen het is zoo, dan rustte op u de aangename en zeer zeker dankbare taak om in een degelijke toon hunne schrijfwijze te kritiseeren en zoo een voorbeeld ter navolging te stellen.

In plaats daarvan geeft u ons, ik moet het tot mijn spijt constateeren, een stuk met een climax-van-schetteren; alles afbrekend zonder eenig motief.

In het stuk van den heer L. „Het Soc. van een Kath. standpunt” vindt u, dat verlokkerij schuilt en zegt: „Als dat samengaan zoo goed mogelijk is, waarom ons dan voortdurend in de wielen te zitten.”

Wel, omdat de Katholieken dat samen-kunnen-gaan zoo dikwijls niet willen zien! Mij dunkt u hebt al dikwijls genoeg op onze vereeniging kunnen hooren dat het Katholiek-geloof, zuiver opgevat, op vele punten het socialisme de hand reikt; waar toch beide gebaseerd zijn op het grootste gebod „Bemin uwen naaste gelijk u zelve”.

Waar u zegt, dat men de arbeiders opruit en daarmee bedoelt, dat men ze aanspoort zich te organiseeren om niet aan handen en voeten gebonden, overgeleverd te zijn aan de willekeur van den patroon, die door de concurrentie gedwongen onbewust zijn macht dikwijls misbruikt; wil ik op dit punt even trachten uiteen te zetten hoe wij als goede Katholieken hierover moeten denken.

Ik wil dan beginnen met te constateeren, dat ik mij zal bepalen tot het bespreken van de verhouding tusschen patroons en werklieden. Voor beide, zoowel voor de werkgevers als voor de arbeiders, zoowel voor de bezitters als voor de bezitlozen, geldt de wet der naastenfijde. God gebiedt den werklieden gehoorzaamheid aan hunne overheden, zoowel geestelijke als wereldlijke maar, en dit wordt meestal over 't hoofd gezien, niet minder streng is het gebod jegens de overheden, de werkgevers, om van hun macht geen misbruik te maken, waar immers in Matthëus 20 : 24 voorkomt: „Het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods”. Als nu de patroons maar al te dikwijls dit gebod verzaken en zooals de Paus in zijn „Rerum Novarum” zegt: „Enkele hebben, op vele plaatsen waarlijk, niet minder dan een slavenjuk gelegd op de schouders van de groote menigte” bewaarheid wordt, dan staat daartegenover de plicht der arbeiders om te opponeeren.

Zij zijn aan zich zelf, hun huisgezin en hun kroost verplicht om tegen misbruiking van de macht door de patroons te protesteeren op alle mogelijke manieren desnoods door een werkstaking. Ieder zal den socialisten moeten nageven dat zij op dit punt zooals Pierson zeide: „De oorzaak zijn geweest van een ontwaken der conciëntien.” Voor het optreden van de sociaal-democraten werden de schreeuwendste toestanden toch maar altijd zoo niet bestendig, dan toch genegeerd, helaas ook door de Katholieken.

Ja nu nog zijn verschillende gevallen van tegenwerking van katholieke zijde aan te wijzen, waar de werkmans toch slechts streefde naar billijke lotsverbetering. Wij

(Zie vervolg Bijvoegsel.)

B I J V O E G S E L

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van DONDERDAG 22 NOVEMBER 1900.

moeten als goede katholieken bekennen, dat het de plicht der arbeiders is te ijveren voor een betere levensstandaard. De wet der naastenliefde gebiedt ons op te komen tegen een toestand, die tengevolge heeft dat duizenden en duizenden het hoogst noodige missen en dus achtergesteld zijn bij het redeloze vee. Als dat vee kon denken, wat zou het dan wel met minachting neerzien op den mensch, die van den morgen tot den avond zwoegt en dan nog het hoogst noodige mist. Wat zou het lachen om het stumperige ras, dat niet in opstand komt tegen een dergelijke verdeeling. Wij moeten met de sociaal-democraten toestemmen dat verbetering moet komen. Maar die verbetering zal afgedwongen moeten worden, waar de mensch van nature egoïst noode afstand doet van zijne voorrechten, hetwelk hem nog bemoeilijkt wordt door de concurrentie. Niets kan, noch dus mag ons beletten op dit punt samen te gaan met de sociaal-democraten en dus b. v. te ijveren voor maximale arbeidsdag, minimum loon, staatspensioeneering enz. Daar dit de eerste eischen zijn om ieder een menschwaardig bestaan te verzekeren.

Nu toch heeft de arbeider bijna geen vrije tijd en het weinige vrij geniet hij niet, daar hij te afgemat is en een slordig tehuis aantreft. Is het te verwonderen dat hij zijn troost in den drank zoekt. Dan echter zal na een normale arbeid een normale, te genieten rust volgen, die ook den arbeider het huiselijk leven zal laten genieten, hij heeft tijd zich meer te ontwikkelen en de reden-van-drinken is verdwenen.

Ik heb misschien wat lang uitgewijd, maar wil dat wederom goed maken door u voor de rest op den voet te volgen in uw stukje al inkortende.

Dat de vergelijking met een praatje aan de koffietafel niet aangaat, voelt u zeker wel zelf.

De quaestie door Th. v. d. W. aangeroerd, staat zoo: Er was een openbare vergadering geweest, waarvan een openbaar verslag gegeven werd door een Delftsch student, de heer J. F. L., en nu zou dat weerlegd worden door een katholieke autoriteit voor katholieke mede-studenten. Niets was dus meer logisch, alsdat de schrijver van het verslag geïnviteerd werd, zonder dat het achterwege blijven van die invitatie daarom nog un-fair genoemd kan worden. De would-be-mop van „meerderjarig groen” vindt ik evenzeer misplaatst.

De uitdaging aan Pater Ermann en Mr. W. H. Pelster kan ik niet kwajongensachtig vinden, men wil zelfs de kosten dragen. Het staat natuurlijk aan de geïnviteerden vrij te komen of niet. Toch geloof ik wel dat zij evenals ik overtuigd zijn, dat alles wat de sociaal-democraten willen is hun op sommige onjuiste voorstellingen te wijzen, die zij dan op de eventuele plaatsen, waar zij ze gedebiteerd hebben, kunnen verbeteren. Ik neem gaarne aan, de sprekers hebben onbewust een kromme voorstelling van sommige punten gegeven; mij dunkt niets moet hun liever zijn, dan die verbeterd te zien door wie en waar dan ook. Daar ik verschillende S. D. P. C.-vergaderingen bezocht kan ik u verzekeren van de welwillende toon en bestrijding, die daar plaats had.

Zeker is het treurig dat Troelstra belet werd te spreken in Waalwijk. Ieder logisch denkend mensch, moet afkeuren, dat men iemand belet zijn opinie ten beste te geven, al ware die nog zoo slecht.

Men kan immers niet anders, dan het feit toejuichen, dat men op die manier in staat gesteld wordt de vragen des tijds van alle zijden te bezien, daar anders een nood-

lottig gevolg is bekrompenheid. Het is typeerend voor het Zuiden hoe men daar het socialisme op de meest listige en valsche manier verkracht, ja het tot een parodie maakt en dan de kroon op het werk zet met iemand te beletten eens precies te vertellen wat de sociaal-democraten willen. Men blijft toch het recht houden zoo iemand te bestrijden en behoeft immers niets van hem te beamen als het goede. Men moest wat meer handelen, naar het woord van Paulus: „Onderzoek alle dingen en behoudt het goede” en niet tot leuze kiezen:

„Weer alles, wat niet in je kraam te pas komt, verspreid er desnoods de ergerlijkste dwaalbegrippen over.”

20 November 1900.

HERMAN V. D. WAERDEN.

Berichten en mededeelingen.

Almanak.

De Redactie schrijft een prijsvraag uit voor een schutblad.

Zij verzoekt nogmaals dringend H.H. Corpsleden, hun naam, adres en vacantie-adres in te vullen op de lijst bij den heer WALTMAN.

Zij roept op, ter bekendmaking van hun naam, de inzenders:

Mari,

Onflé,

Jan,

Lutticus.

Bekendmaking van den naam is noodig, om opname te verzekeren.

Adres van den Secretaris: Havenstraat 25.

Maandag 26 November, te 8 uur: Redactie-vergadering in de Dispuutkamer van de Societeit Phoenix.

„Odin”.

’t Bestuur constitueerde zich als volgt:

WM. VAN HOUTEN, President.

M. H. DAMME JR., Secretaris.

F. C. P. S. VAN DER PLOEG, Thesaurier.

C. E. DE LEAU,

G. HOGERWAARD,

Commissarissen.

De uitvoering zal niet 30 November worden gegeven, maar is gesteld op Zaterdag 8 December. Gewone leden hebben recht op 2 introductiekaarten, contribueerende leden op 1 introductiekaart.

Donderdag 22 November: Algemeene vergadering in de Odinsaal (Molslaan).

Punt van behandeling: Uitvoering.

SNEUNTOJOUNSELSKIP „FRISIA”.

Gearkomste op ffivour en tweintig fen Slächtmoånne åon hús fen Bouwe ulbe boppe's slächtershús Turfmerke ffivour. N. w. t. z. Fink om de tsjústzere treppe.

Foarsitter.

S. D. P. C.

Dinsdag 27 November: Openbare vergadering in de Concertzaal van Stads Doelen.

Spreker: P. L. TAK, redacteur van „de Kroniek.”

Onderwerp: „De Eerste Kamer.”

Entrée 50 cts., houders van seriekearten hebben vrije toegang.

ADVERTENTIEN.

Gelegenheid tot REPETEEREN van
DIFFERENTIAAL-REKENING
EXAMEN B.

bij K. BES,

Leeraar in de Wiskunde.

Spreekuur: Vrijdagavond 7-8 uur.

HUGO DE GROOTSTRAAT 25.

L'Etudiant Socialiste.

Organe international des Etudiants et Anciens
Etudiants Socialistes.

(Paraissant le 1er et 15me de chaque mois.)

Abonnement d'un an fl. 1,50.

Administration et Rédaction: 38, RUE DE TREVES,
BRUXELLES.

TE KOOP GEVRAAGD: een exemplaar
HOOGEWERFF SCHEIKUNDE
 voor den Ingenieur.
 Fr. br. onder No. 1848 Bureau van dit Blad.

DE POLYTECHNISCHE SCHOOL.
ALBUM van lichtdrukplaten
 van gebouwen en zalen in linnen portefeuille
 f 2.50.
 J. WALTMAN Jr.

REPETITIE-CURSUSSEN

(beknopt aantal deelnemers).

Toegepaste Mechanica (elasticiteitstheorie)
 en **Differentiaal B.**

Inlichtingen: **DEN HAAG**. Donderdag 22 en 29,
 Vrijdag 23 en 30 November, 9¹/₂—10¹/₂ uur 's avonds,
Witte de Withstraat 64 (Verlengde van de Piet-Heinstraat).
 Te **DELFT**: Woensdag 21 en 28, Zaterdag 24 Nov.,
 9¹/₂—10¹/₂ uur 's avonds, **Oostsingel 70**, bij Civ. Ing.
 J. R. VAN MUSSCHENBROEK.

Bloemenmagazijn en Kweekkerij, S. BRUIGOM, HOUTTUINEN.

Telefoon interc. 6.

Bekroond **SCHIEDAM 1900** met 5 eerste prijzen.

Bloemwerken van kunst en smaak.

LOSSE BLOEMEN, POTTERIE, enz

Uitvoering „ODIN”.

Uitvoering „ODIN”.

GEER
58 en 60.

Teleph.
No. 155.

DE JONG'S Reclame-
Cacao in Luxe verzegelde
bussen van 1 kilo, 1/2 kilo,
1/4 en 1/8 kilo. Bekroond
op de Tentoonstelling te
Parijs (1900) met de *Gou-*
den Medaille.

SPRATTS' Vleeschbrood
VOOR HONDEN.
Per baal van 50 K.G. . f 10,50
" 5 " 50 " 11,—
p. 1 K.G. f 0,28, p. 2 1/2 K.G. f 0,60
Per baaltje van 5 K.G. f 1,10
Hondenbrood (Walker & Harrison)
p. K.G. f 0,24, p. 5 K.G. f 1,—
Per 50 K.G. f 9,—
D. DRONKERS, Geer 58 en 60,
(in de onmiddellijke nabijheid van de
H. P. S.)

BRIEFKAARTEN met
STADSGEZICHTEN van DELFT.

40 soorten à 2 ct. per stuk

(waarbij Polytechnische School en Sociëteit Phoenix).

Verkrijgbaar in den boekhandel,

J. WALTMAN Jr.,

Binnenwatersloot.

J. E. KOUWENHOVEN & ZOON,
 H-fieveranciers
 over de **PAPENSTRAAT,**
 leveren
RAAMHORREN,
 volgens tekening.
 Ovalen en vierkante **SPIONNEN.**
 Naamplaten, Deurplaten enz.

Bij J. WALTMAN Jr. is verschenen:

Weerstand van Treinen

en

Trekkracht van Locomotieven

door

F. J. VAES, W. I.

Prijs f 0,40.

BOEKDRUKKERIJ J. WALTMAN JR.

BINNENWATERSLOOT 33.

BEVEELT ZICH AAN VOOR HET LEVEREN VAN

VISITEKAARTJES, INVITATIEKAARTEN, PROGRAMMA'S,

BALBOEKJES, MENU'S, CONVOCATIEBILJETTEN,

DIPLOMA'S, KWITANTIEN, REGLEMENTEN, STATUTEN,

ENZ. ENZ.